

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara, 30.05.2022

BARO BAŞKANLIĞI

DUYURU NO: 2022/42

Konu : *Avukatın, ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için ihtiyaç duyduğu taşınmaz paydaşlarına ait T.C. kimlik numaralarının öğrenilmesine yönelik bilgi talebinin yerine getirilmesi hususunda TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu'nun Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'ne yönelik Tavsiye Kararı Hakkında*

İzmir Barosuna kayıtlı bir meslektaşımızın yaptığı başvuru üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu Denetçiliği Kurumu'nun aldığı 26.04.2022 tarih ve 2022/5786-S.22.8808 sayılı tavsiye kararının bir örneği ekte gönderilmiştir.

Sözü edilen kararda, avukatın “*müvekkili adına ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için taşınmaz maliklerine ait T.C. kimlik numaralarını Tapu Müdürlüğünden talep ettiği, Tapu Müdürlüğü tarafından ise 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve ilgili alt mevzuatı gerekçe gösterilerek başvuranın talebinin reddedildiği, oysa başvuranın İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesi tarafından verilen yetki kapsamında dava açabilmesi için bahse konu bilgilere ihtiyaç duyduğunun açık olduğu ve bu bilgileri edinememesi durumunda davanın açılmamış sayılacağı sonucuyla karşılaşabileceği, bu durumun ise hak arama özgürlüğünün kısıtlanmasına yol açabileceği ve mahkemeye erişim hakkına engel teşkil edebileceği*” ifade edilerek, “*ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için ihtiyaç duyduğu taşınmaz paydaşlarına ait T.C. kimlik numaralarının öğrenilmesine yönelik bilgi talebinin yerine getirilmesi hususunda*” Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne tavsiyede bulunulmuştur.

Tavsiye kararı doğrultusunda işlem tesisi konusu Birliğimizce takip edilmekte olup, benzer duruma ilişkin sorun yaşayan meslektaşlarımız olması halinde durumun Birliğimize de iletilmesi hususunu takdirlerinize ve bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Avukat R.Erinç SAĞKAN
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 2022/5786-S.22.8808

BAŞVURU NO : 2021/19793

KARAR TARİHİ : 26/04/2022

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN

Adres:

BAŞVURUYA KONU İDARE : TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU : Avukat olan başvuranın, ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için

ihtiyaç duyduğu bilgilerin tarafına verilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 18/11/2021

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran; İzmir Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yaptığını, İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 10/09/2018 tarihli ve E.2018/508, K.2018/454 sayılı kararı ile verilen yetki gereğince, alacaklı olan müvekkili adına borçlu kişiye intikal edecek pay nedeniyle ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için İzmir ili, Bornova ilçesi, Doğanlar Mevkii, 1 parselde bulunan zeytinlik vasıflı taşınmazın maliklerine ait T.C. kimlik numaralarını Bornova Tapu Müdürlüğünden istediğini, Müdürlük yetkilileri ile yapmış olduğu şifahi görüşmeler neticesinde bahse konu bilgilerin tarafına verilemeyeceğinin belirtildiğini, bunun üzerine 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesi hükmünü vurgulayarak CİMER üzerinden müracaatta bulunduğunu, ancak; bu başvurusuna da 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 44'üncü maddesi gerekçe gösterilerek olumsuz cevap verildiğini, Anayasa'nın 36'ncı maddesi ve Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesi göz önünde bulundurulduğunda, kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla kurumların avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlü olduklarını, ayrıca 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca, dava dilekçesinde davacı ile davalının adı, soyadı ve adres bilgisinin bulunmasının zorunlu olduğunu, dolayısıyla dava açabilmesi için davalıların adres bilgilerinin bilinmesi ya da adres bilgilerinin T.C. kimlik numaraları marifetiyle MERNİS üzerinden tespitinin yapılması gerektiğini belirterek Bornova Tapu Müdürlüğünün hukuka aykırı işleminin tespitini ve bahse konu bilgi talebinin yerine getirilmesini talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Tapu Dairesi Başkanlığının E-75467089-622.01[622.01]-3475375 sayılı yazısı ve eklerinde özetle;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

2.1. Başvuru konusunun, bütünlük açısından hem kişi kimlik bilgileri hem de adres bilgileri dikkate alınarak Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün 08/03/2012 tarih ve B.05.0.NÜV.0.07.01.00-121.02-32483 sayılı yazısı ile buna dayanılarak mahalline verilen ve yargı denetiminden de geçmiş olan 28/09/2012 tarih ve B.09.1.TKG0120100-105.07/13-8124 sayılı talimatı kapsamında cevaplandırıldığı, nüfus ve adres bilgilerinin gizliliğine ilişkin esasların 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve ilgili alt mevzuatında belirlendiği, bu bilgilerin paylaşımına veya kimlere verilebileceğine ilişkin esasların da hüküm altına alındığı, dolayısıyla anılan mevzuat kapsamı dışındakilere yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin verilemeyeceği, ayrıca 5490 sayılı Kanun'un 67'nci maddesinin ikinci fıkrasında: "*Adrese ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyen ve yasalara aykırı hareket eden kamu görevlileri 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun kamu idaresinin güvenirliliğine ve işleyişine karşı suçlara ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.*" hükmünün amir olduğu,

2.2. Kimlik Paylaşımı Sistemi Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinin birinci fıkrası gereğince, Kimlik Paylaşımı Sisteminden yapılan her türlü işlemin; tarihi, saati, işlemi yapan kullanıcı ve sorgulama bilgilerinin izleme bilgisi olarak tutulduğu ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü kullanıcıları tarafından izleme bilgileri sorgulanarak Kimlik Paylaşımı Sisteminden yapılan işlemlerin takip edildiği, bu kapsamda, yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin gizlilik niteliğine haiz olduğu, kurumsal işlemler dışında kullanıcı yetkisine haiz olanlar da dâhil olmak üzere sorgulanamayacağı, görüntülenemeyeceği, elektronik ve kâğıt ortamında ya da sözlü olarak ifşa edilemeyeceği, bilgiyi alan kurumun bu bilginin gizlilik prensibi doğrultusunda kullanımı, iletimi, muhafazası ve imha edilmesinden sorumlu olduğu,

2.3. Kurumsal işlemlerde ise kullanıcı yetkisine haiz olan personel dışında adres bilgisine erişim sağlanamayacağı, ayrıca bu bilgilerin, kaydın sahibinin şahsen kimliğini ibraz edeceği bir belge ile müracaatı üzerine kendisi dışındaki ikinci şahıslara; aynı konutu paylaşmayan eş, ergin çocukları, anne-baba ve diğer akrabalarına verilemeyeceği gibi mahkemeler dışında kamu kurum ve kuruluşları ile Bankacılık Kanununa tabi bankaların da kaydını tutmadıkları şahıslara ait adres bilgisi taleplerinin karşılanamayacağı,

2.4. Bu kapsamda, velayete haiz olmayan kişilere çocuğun anne veya babası da olsa yerleşim yeri adresi bilgisi verilemeyeceği gibi müvekkillerine ilişkin özel vekillik belgesini ibraz eden avukatlara da müvekkilleri dışında bunların davalı olduğu ikinci şahıslara ait adres bilgilerinin verilemeyeceği, nüfus, kimlik ve adres bilgileri ile ilgili, sorumlu ve yetkili kurum olması ve uygulamaya yön vermeleri nedeni ile İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'nün anılan yazıları gereği; müvekkillerine ilişkin özel vekillik belgesini ibraz edip etmemesine bakılmaksızın avukatlara, vekilleri olmadığı kişilere yahut müvekkilleri dışında, bunların davalı olduğu diğer şahıslara ait adres bilgilerinin, mahkeme kanalı ile istenmesi dışında verilmesinin mümkün olmadığı,

2.5. Diğer yandan, 08/08/2001 tarih ve 2001/11 (1556) sayılı "Tapu Sicilindeki Bilgi ve Belgelerin Veriliş Esasları" konulu Genelge'nin "E) Nüfus Bilgilerinin Veriliş Esasları" başlıklı bölümünde de atıf yapıldığı üzere; 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Nüfus kayıt örneğini almaya yetkili olanlar" başlıklı 44'üncü maddesinde, nüfus kayıt örneklerini alabilecek (almaya yetkili) kurum ve kişilerin tahdidi olarak sayıldığı ve bu sayılanlar arasında avukatların yer almadığı, yine aynı maddede bu sayılan kurum ve kişiler dışında kalan kurumlar ve tüzel kişilerin, yazılı olarak başvurmak ve istem nedenini açıkça belirtmek suretiyle İçişleri Bakanlığı veya mülkî idare amirinin emri ile nüfus kayıt örneğini alabileceği; yine aynı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

maddenin dördüncü fıkrasında da birinci fıkranın (g) bendinde sayılan kaydın sahipleri veya bunların eşleri ile veli, vasi, alt ve üst soyları ya da bu kişilere ait vekillik belgesini ibraz edenler dışında kalan üçüncü şahısların medeni hal bilgisi dışında bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamayacağını düzenlediği,

2.6. Anılan Genelge'de ayrıca, konuya ilişkin Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün görüşlerine atıf yapıldıktan sonra, "Nüfus sicillerinin aleniyeti ile ilgili getirilen kısıtlama, gerçek kişilerin, şahsi halleriyle ilgili bilgileri içermesi yani, bir kimsenin medeni hali, doğum tarihi, hangi nüfusa kayıtlı olduğu gibi kişilik haklarını ilgilendirebilecek bilgileri içerdiğinden tapu sicilinde mevcut nüfus bilgilerinin, (malikin adı, soyadı ve baba adı dışında) anılan maddede tahdidi olarak sayılan askerlik şubesi, adalet mercileri ve mahallin en büyük idare amirinin onayını alan daireler (bu dairelerde yazılı olarak istemde bulunmak zorundadır.) dışında hiçbir (sahtecilik olaylarının önlenmesi açısından) özel veya kamu hukuku tüzel kişisine verilmesi mümkün değildir." şeklinde düzenlemelere yer verilmiş olup bu kapsamda Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki genel düzenlemenin, kişi kimlik ve adres bilgilerine ilişkin özel hükümler içeren düzenlemeleri bertaraf edecek yahut bu hükümlere istisna getirecek şekilde yorumlanmasının hukuk mantığına uygun düşmediği değerlendirilmiş olmakla, başvuranın talebinin anılan mevzuata uygun olmadığı,

açıklamalarına yer verilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın;

3.1. "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36'nci maddesinin birinci fıkrasında: "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

3.2. "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinde: "...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler..."

4. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası: "Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."

5. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Dava dilekçesinin içeriği" başlıklı 119'uncu maddesinde: "(1) Dava dilekçesinde aşağıdaki hususlar bulunur: ...b) Davacı ile davalının adı, soyadı ve adresleri..."

(2) Birinci fıkranın (a), (d), (e), (f) ve (g) bentleri dışında kalan hususların eksik olması hâlinde, hâkim davacıya eksikliği tamamlaması için bir haftalık kesin süre verir. Bu süre içinde eksikliğin tamamlanmaması hâlinde dava açılmamış sayılır."

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

6. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun "Nüfus kayıt örneğini almaya yetkili olanlar" başlıklı 44'üncü maddesinde: "(1) Nüfus kayıt örneklerini; a) Bakanlık, b) Dış temsilcilikler, c) Asker alma işlemleri için Milli Savunma Bakanlığı, ç) Adli makamlar, d) Adli işlemlerle sınırlı olmak üzere kolluk kuruluşları, e) Evlenme işlemleri için evlendirme işlemi yapmaya yetkili olanlar, f) Ölüm işlemleri için resmî sağlık kuruluşları, g) Kaydın sahipleri veya bunların eşleri ile veli, vasi, alt ve üst soyları ya da bu kişilere ait vekâletnameyi ibraz edenler, nüfus müdürlüklerinden doğrudan almaya yetkilidirler.

(2) Birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan kurumlar ve tüzel kişiler, yazılı olarak başvurmak ve istem nedenini açıkça belirtmek suretiyle Bakanlık veya mülki idare amirinin emri ile nüfus kayıt örneğini alabilirler. Bakanlık bu madde hükümlerini işletmek üzere Kimlik Paylaşımı Sistemi kurar.

(3) Yerleşim yeri adresi ve diğer adres bilgilerinin verilmesi kişinin rızasına bağlıdır.

(4) Birinci fıkranın (g) bendinde sayılan kişiler dışında kalan üçüncü şahıslar medenî hal bilgisi dışında bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamazlar..."

7. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Avukatlığın amacı" başlıklı 2'nci maddesinde: "Avukatlığın amacı; hukuki münasabetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.

Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetinē ve kişilerin yararlanmasına tahsis eder.

Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzakereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir."

8. 27 Ağustos-7 Eylül 1990 tarihleri arasında Havana'da toplanan Suçların Önlenmesine ve Suçların Islahı Üzerine Birleşmiş Milletler Konferansı tarafından kabul edilmiş olan Avukatların Rolüne Dair Temel Prensiplerinin (Havana Kuralları) 21'inci maddesinde: "Yetkili makamların ellerinde veya denetimleri altında bulunan gerekli bilgileri, dosyaları ve belgeleri, avukatların müvekkillerine etkili bir hukuki yardım verebilmelerini sağlayacak yeterli bir sürede ulaştıklarını temin etmek, kamu makamlarının görevidir. Avukatların bu belgelere en kısa sürede ulaşmaları sağlanır."

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ YAHYA AKMAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

9. Yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın iddiaları, İdarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirilerek hazırlanan Tavsiye Karar Önerisi Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Kavaklıdere Mah. Zeytin dalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

Keş Adresi: kamudenetcliligikurumu@hs01.kep.tr

10. İzmir Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapan başvuran; İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 10/09/2018 tarihli ve E.2018/508, K.2018/454 sayılı kararı ile verilen yetki gereğince, alacaklı olan müvekkili adına borçlu kişiye intikal edecek pay nedeniyle ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için İzmir ili, Bornova ilçesi, Doğanlar Mevkii, 1 parselde bulunan taşınmazın maliklerine ait T.C. kimlik numaralarının, Tapu Müdürlüğü tarafından kendisine verilmesini talep etmektedir.

11. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesinde, avukatlığın amacı; hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak olarak belirlenmiştir.

12. Medeni Usul Hukukumuzda taraflarca getirilme ilkesi geçerlidir. Bu ilke gereği taraflar kural olarak taleplerini dayandırdıkları iddia ve savunma vakıaları ile bunların doğruluğunu destekleyen delilleri mahkemeye bildirme sorumluluğunu taşımaktadır. Bu bakımdan, avukatın dava veya yargılama öncesinde dava malzemesi hakkında bilgi toplaması ve delil kaynaklarını araştırması gerekmektedir. Dolayısıyla; anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak ve en kısa sürede çözümlenmesi, hukuki sorunların ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanması, bireylerin hak ve özgürlüklerinin korunması ve hukuk devletinin işlerliğinin sağlanması bağlamında avukatlık mesleği hayati bir önem taşımaktadır.

13. Anayasa Mahkemesi tarafından da avukatlık mesleğinin önemi şu şekilde ifade edilmiştir: "...1136 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde avukatlık mesleğinin nitelikleri ve önemi, bir kamu hizmeti olduğu, avukatın yargılama süreci içinde adaletin bulunup ortaya çıkarılmasında görev aldığı, kamu yararını koruduğu belirtilmiştir. Kanun'un 1. ve 2. maddelerinde avukatlığın kamusal yönü ağır basan bir meslek olduğu vurgulanmıştır. Bilgi ve deneyimlerini öncelikle adalet hizmetine vererek adalet ve hakkaniyete uygun çözümler için hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasında yargı organlarıyla yetkili kurul ve kurumlara yardımcı görev bilen avukatın yargı düzeni içindeki yeri hukuk devletinde önemlidir. Hukuk devletinin olmazsa olmaz unsuru olan bağımsız yargı, yargının olmazsa olmaz unsuru olan savunma ile birlikte anlam kazanır. Savunma sav-savunma-karar üçgeninden oluşan yargının vazgeçilmez ögesidir. Adaletli bir yargılamanın varlığı, ancak avukatın etkin katılımıyla sağlanabilir." (Anayasa Mahkemesinin 17/09/2020 tarihli ve 2016/4060 başvuru numaralı kararı).

14. Avukatlar mesleklerini ifa ederken üstlendikleri iş ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözeterek özenle yürütmekle de yükümlü kılınmışlardır. Bu bakımdan üstlendikleri görevi en kısa zamanda ve müvekkilinin mümkün olduğu ölçüde lehine sonuçlandırılması için avukat, mesleğinin gereği kendisinden beklenen tam emek ve çalışmasını ortaya koymak zorundadır. Avukatın özen yükümlülüğü çerçevesinde mesleğini icrası ile toplumun temel ilkelerinden biri olan adil yargılama ilkesine katkı sağlayacak yeterli ve elverişli delil ikame edebilmesi, ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi ve belge inceleme ve gerektiğinde bu belgelerden örnek alabilme yetkisini haiz olmasını gerekli kılmaktadır.

15. Adil bir yargılamanın sağlanabilmesi için avukatın yargılamaya etkin katılımına kamu kurumları tarafından da destek verilmesi amacıyla, Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesinde, yargı organlarının, emniyet makamlarının, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinin, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıfların avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorunda oldukları, kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumların avukatın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlü oldukları, bu belgelerden örnek alınmasının ise vekaletname ibrazına bağlı olduğu hükme bağlanmıştır. Bu husus, Havana Kurallarında da: *“Yetkili makamların ellerinde veya denetimleri altında bulunan gerekli bilgileri, dosyaları ve belgeleri, avukatların müvekkillerine etkili bir hukuki yardım verebilmelerini sağlayacak yeterli bir sürede ulaşımlarını temin etmek, kamu makamlarının görevidir. Avukatların bu belgelere en kısa sürede ulaşımları sağlanır.”* demek suretiyle ayrıca vurgulanmıştır.

16. Söz konusu düzenlemeler ile avukatlık mesleğinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla kurum ve kuruluşlara, avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak ve kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmak yükümlülüğü getirilmiş ve sadece incelemeye sunulan belgelerden örnek alınması hususu vekaletname ibrazına bağlanmıştır. Dolayısıyla, kurum ve kuruluşların istenen bilgi ve belgeleri avukatların incelemelerine sunma yükümlülüğünün özel kanun hükümlerinde aksine istisnai düzenleme bulunmaması halleri ile sınırlandırıldığı görülmektedir.

17. Somut olayda; avukatın, davalıların adres bilgilerini öğrenme amacını taşıyan bilgi talebi Tapu Müdürlüğü tarafından 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve ilgili alt mevzuatında, Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesinde öngörölmüş olan yükümlülüğünün aksine düzenlemeler bulunduğu gerekçe gösterilerek reddedilmiştir. Avukatlık Kanunu'nun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla ifadesinden hareketle ilgili İdarenin avukatın bilgi talebini reddetmesinin haklı gerekçeye dayandığı düşünölecek olsa da 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 119'uncu maddesi uyarınca, dava dilekçesinde bulunması gereken hususlar arasında sayılan davalı adresinin eksik olması hâlinde, hâkimin davacıya eksikliği tamamlaması için bir haftalık kesin süre vereceği ve bu süre içinde eksikliğin tamamlanmaması hâlinde davanın açılmamış sayılacağı dikkate alındığında, somut başvurunun, anılan düzenlemelerin yanı sıra hak arama hürriyeti bağlamında mahkemeye erişim hakkı da göz önünde bulundurulurken incelenmesi yerinde olacaktır.

18. Anayasa'nın 36'ncı maddesinde herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ncı maddesiyle de güvence altına alınmış olan, yargılamaya ilişkin temel haklardan biri olan adil yargılanma hakkı, özü itibarıyla, eşitlik temeline dayalı bir biçimde hem davacıya hem de davalıya aktif olarak yargılamaya katılma, karşılıklı olarak iddia ve savunmalarda bulunma, alınacak kararda da etkili olabilme olanağının tanınmasını ve yapılan yargılamanın, en az giderle, mümkün olan en kısa sürede ve en az zorlukla gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelmiş bir yargılama hukuku ilkesidir. Adil yargılanma hakkının ön koşulu olan mahkemeye erişim hakkı ise, genel olarak bir mahkeme kararı elde edebilme hakkını güvence altına alır ve medeni hak ve yükümlülüğe ait uyumsuzluğun tarafı olanlar için mahkemede dava açabilme ve dava sonucunda karar verilmesini isteme hakkını ifade eder (Çayan, G. (2016). “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi Kararları Işığında Mahkemeye Erişim Hakkı. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (28) , 235-272.).

19. Anayasa Mahkemesi kararlarında mahkemeye erişim hakkına ilişkin olarak şu hususlar vurgulanmıştır: *“Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla mahkemeye erişim hakkı, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsurudur. Diğer yandan*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

Anayasa'nın 36. maddesine adil yargılanma ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerde de güvence altına alınan adil yargılanma hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. AİHM, Sözleşme'nin 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasının mahkemeye erişim hakkını içerdiğini belirtmektedir. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü, bir temel hak olmanın yanında diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmayı ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Bu bakımdan davanın bir mahkeme tarafından görülebilmesi ve kişinin adil yargılanma hakkı kapsamına giren güvencelerden faydalanabilmesi için ilk olarak kişiye iddialarını ortaya koyma imkânının tanınması gerekir. Diğer bir ifadeyle dava yoksa adil yargılanma hakkının sağladığı güvencelerden yararlanmak mümkün olamaz. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kapsamında yaptığı değerlendirmelerde mahkemeye erişim hakkının bir uyumsuzluğu mahkeme önüne taşıyabilmek ve uyumsuzluğun etkili bir şekilde karara bağlanmasını isteyebilmek anlamına geldiğini ifade etmiştir." (Anayasa Mahkemesinin 21/10/2020 tarihli ve 2017/13451 başvuru numaralı kararı).

20. Bu açıklamalardan hareketle, adil bir yargılamanın sağlanabilmesi için öncelikle uyumsuzluğun mahkeme önüne taşınabilmesi gerektiği, bu bakımdan mahkemeye etkili bir şekilde başvurma imkânı veren mahkemeye erişim hakkının hayati önem taşıdığı, dolayısıyla somut başvuruya konu edilen, avukatın davalı adres bilgilerine ulaşmak amacıyla taşınmazın paydaşlarına ait T.C. kimlik numaralarını öğrenmeye yönelik bilgi talebinin, ilgili İdare tarafından 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve ilgili alt mevzuatı gerekçe gösterilerek yerine getirilmemesinin, uyumsuzluğun yargı mercileri önüne taşınmasını geciktirebileceği ve hatta Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca dava dilekçesinde bulunması gereken hususlar arasında sayılan davalı adres bilgilerinin tamamlanmaması halinde en nihayetinde davanın açılmamış sayılacağı düşünüldüğünde mahkemeye erişim hakkının kısıtlanması sonucunu doğurabileceği değerlendirilmiştir.

21. Bunlarla birlikte; avukatlık mesleği icra etmekte olan davacının, müvekkili olan kişiler adına açtığı tapu iptali, tescil, tazminat ve ihtiyati tedbir istemli dava dosyasında, davalı konumunda bulunan kişilerin dava dilekçesinde belirtilen adreslerine yapılan tebligatların iadesinden sonra, Mahkeme tarafından davacıya çıkarılan muhtıra ile "davalıların tebligata yarar açık adreslerini bildirmek üzere 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 119/2. maddesi uyarınca bir haftalık kesin süre verildiği, bu süre içerisinde eksikliğin tamamlanmaması halinde davanın açılmamış sayılacağına karar verileceği" hususunun ihbar edilmesi üzerine, davacı tarafından, anılan Mahkeme muhtırası da eklenmek suretiyle davalıların tebligata yarar açık adreslerinin tarafına bildirilmesi istemiyle Nüfus Müdürlüğüne yapmış olduğu başvurunun 5490 sayılı Kanun'un 44'üncü maddesinin (g) bendi ile aynı maddenin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan düzenlemeler gereğince, istemiş olduğu belgeler için vekillik belgesi sunulmadığı gerekçesiyle reddedilmesi üzerine açılan davanın temyiz incelemesinde **Danıştay 10. Dairesi tarafından verilmiş olan 09/03/2015 tarihli ve E.2014/6559 K.2015/874 sayılı kararda:** "Somut uyumsuzlukta, davacının dilekçedeki davalı adres bilgilerine ilişkin eksiklerin tamamlanması için kendisine mahkemece kesin süre verilmesi ve bu süre sonunda söz konusu eksikliğin giderilmemesi halinde davanın açılmamış sayılacağı sonucuyla muhatap olması ihtimali karşısında, söz konusu adres bilgilerine erişimin hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmakta olup, avukat olan davacının davalıların adres bilgilerini öğrenmek için yaptığı başvurunun reddine ilişkin Zile Kaymakamlığı İlçe Nüfus Müdürlüğü'nün 27.09.2013 tarih ve 3142 sayılı işlemi hukuka uygunluk bulunmadığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

anlaşmaktadır.” İfadeleriyle davalı adres bilgilerine erişimin hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

22. Yine benzer şekilde; davacı şirket lehine keşide ettiği çekler nedeniyle şirkete borçlu olan şahıs hakkında icra takibine başlandıktan sonra, borçlunun vefat ettiğinin öğrenilmesi üzerine borcun yeni muhatabı olan yasal mirasçılara karşı takibin devam ettirilmesi amacıyla ölen şahsa ait nüfus bilgilerinin verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın temyiz incelemesi üzerine **Danıştay 10. Dairesi tarafından verilmiş olan 20/04/2015 tarihli ve E.2011/8782, K.2015/1932 sayılı kararda ise:** “Nüfus işlerinin yürütülmesi konusunda özel nitelikte bir yasal düzenleme olduğu açık olan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca, nüfus kayıtları ve bu kayıtların tutulmasına dayanak olan belgeler gizli olduğu gibi, vekillik belgesi ibraz edenler dışında kalan üçüncü şahısların nüfus müdürlüklerinden bir kişinin nüfus kaydına ilişkin örnek veya bilgi alamayacakları açıktır. Uyuşmazlıkta, borçlu olan şahsa ait nüfus bilgilerinin alacaklı durumunda olan şirket vekilince icra takibinde kullanılmak üzere istenildiği hususunda tereddüt bulunmadığından, elde edilmemesi halinde hak arama özgürlüğünün kısıtlanması sonucuna yol açabilecek söz konusu bilgilere erişimin, davacı açısından hukuksal sonuç doğurduğu, bu nedenle hak arama hürriyeti ve adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durumda, borçlu olan şahsa ait nüfus bilgilerinin davacı şirket vekiline verilmemesine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.” Denmek suretiyle nüfus bilgilerinin hak arama özgürlüğü çerçevesinde avukatlara verilebileceği belirtilmiştir.

23. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat, yargı kararları ve tüm dosya kapsamında somut olay değerlendirildiğinde; İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesinin 10/09/2018 tarihli ve E.2018/508, K.2018/454 sayılı kararı ile borçlu kişiye intikal edecek pay nedeniyle ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için alacaklı vekiline yetki verildiği, alacaklı vekili olan başvuranın da bahse konu mahkeme kararıyla birlikte vekaletname örneğini de ekleyerek verilen yetki gereğince, müvekkili adına ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için taşınmaz maliklerine ait T.C. kimlik numaralarını Tapu Müdürlüğünden talep ettiği, Tapu Müdürlüğü tarafından ise 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve ilgili alt mevzuatı gerekçe gösterilerek başvuranın talebinin reddedildiği, oysa başvuranın İzmir 1. İcra Hukuk Mahkemesi tarafından verilen yetki kapsamında dava açabilmesi için bahse konu bilgilere ihtiyaç duyduğunun açık olduğu ve bu bilgileri edinmemesi durumunda davanın açılmamış sayılacağı sonucuyla karşılaşılabileceği, bu durumun ise hak arama özgürlüğünün kısıtlanmasına yol açabileceği ve mahkemeye erişim hakkına engel teşkil edebileceği anlaşılmış olup başvuranın bilgi talebinin yerine getirilmesi hususunda İdareye tavsiyede bulunulması gerektiği kanaat ve sonucuna varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

24. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 sayılı mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6. maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgeler bakımından idare tarafından süresi içerisinde işlem tesis edildiği; böylece “makul sürede karar verme ve kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ilkelerine uygun davranıldığı anlaşılmıştır. Buna karşılık, başvurana iletilen cevabi yazıda, idarenin kararına karşı hangi sürelerde hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmediği anlaşıldığından “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine uygun davranılmadığı tespit edilmiş olup, idareye bu ilkeye de uygun davranması önerilmektedir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

25. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanununun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye devam edecek olup İzmir İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Avukat olan başvuranın, ortaklığın giderilmesi davası açabilmesi için ihtiyaç duyduğu taşınmaz paydaşlarına ait T.C. kimlik numaralarının öğrenilmesine yönelik bilgi talebinin yerine getirilmesi hususunda **TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın; Başvurana, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ve bilgi için Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: d3f2-0653-c623

Belge Doğrulama Adresi: <https://sikayet.ombudsman.gov.tr/sorgula/>

